

PRZEWOŹNIK KRAKOWSKI

Biuletyn Informacyjny Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie

Kwartalnik. Nr 3 (92) 2024
(lipiec - wrzesień)
egzemplarz bezpłatny

W numerze:

Dzień Dziecka z MPK w Krakowie

20 lat Polski w UE

Karty z historycznymi pojazdami
z kolekcji MPK

PROFIL MPK S.A. W KRAKOWIE NA FACEBOOKU NAJAKTYWNIJSZYM PROFILEM KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W POLSCE

Fot. IBIMS

Tak wynika z analizy przeprowadzonej w ostatnim czasie przez Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych (IBIMS), który skupił swoją uwagę na analizie aktywności komunikacji miejskiej na Facebooku w maju 2024. Jak pisze na swojej stronie IBIMS, badanie miało na celu sprawdzenie, jak poszczególne miejskie przedsiębiorstwa komunikacyjne radzą sobie z zaangażowaniem swoich odbiorców.

Okazało się, że Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie (@mpkkrakow) zajmuje w tym zestawieniu pierwsze miejsce

z imponującą liczbą 22 tys. interakcji. Jak pisze IBIMS to efekt regularnych publikacji oraz aktywnej komunikacji, dzięki czemu MPK w Krakowie nie tylko przyciąga uwagę mieszkańców, ale również utrzymuje wysoki poziom zaangażowania. Opublikowane treści zostały udostępnione aż 643 razy – to najlepszy wynik spośród wszystkich analizowanych profili.

Profil MPK w Krakowie wyróżnił się także przyrostem liczby nowych fanów – zyskał w badanym okresie 369 nowych obserwujących.

Kolejne miejsca na podium tego rankingu zajął Warszawski Transport Publiczny i MPK Wrocław. ■

To pracownicy stanowią największą wartość firmy

Każde przedsiębiorstwo można oceniać na różne sposoby. Może to być aspekt znakomitego produktu, który firma wytwarza, świetna jakość usług albo nowoczesne i innowacyjne narzędzia, którymi się posługuje. Niezależnie jednak od tego, czym dana firma się zajmuje zawsze za jej sukcesem stoi załoga. Tak też jest w przypadku MPK S.A. w Krakowie. Krakowski przewoźnik może się przecież pochwalić nowoczesną flotą pojazdów oraz stosowaniem różnych innowacyjnych rozwiązań w świadczeniu usługi przewozowej. To oczywiście bardzo ważne, ale nie miałyby znaczenia, gdyby nie pracownicy, którzy te pojazdy prowadzą i dbają o to, aby były sprawne i bezpieczne.

O roli pracowników MPK, ich odpowiedzialności i znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania miasta w „Przewoźniku Krakowskim” pisaliśmy wiele razy. Teraz musimy jeszcze dodać, że jest to także służba, podczas której trzeba się liczyć z różnego rodzaju zagrożeniami, a nawet z utratą życia. Taki los spotkał naszego kolegę śp. Józefa. W środę 15 maja 2024 roku, podobnie jak tysiące razy wcześniej (pracował w MPK już od 17 lat), wyjechał z zajezdni wcześniej rano autobusem, aby przewozić mieszkańców Krakowa. Nie-

stety tym razem nie zdążył nikogo przewieźć, bo w wyniku zderzenia z innym autobusem zginął na miejscu. Dodajmy, że nasz kierowca nie miał wpływu na to zdarzenie i to nie on je spowodował. Nam zostaje pamiętać o śp. Józefie i jego służbie dla miasta. Bo to nie jest zwykła praca, ale właśnie służba. Nie ulega wątpliwości, że przez 17 lat swojej pracy zasłużył na nasz szacunek i wdzięczność.

Jednocześnie jednak jest to wydarzenie, które powinno nas wszystkich skłonić do refleksji. Czy na pewno zawsze musimy się tak spieszyć? Czy warto ryzykować i przejeżdżać za wszelką cenę przez skrzyżowanie, gdy widzimy, że światło się zmienia? O ile mniej wypadków, kolizji byłoby w Krakowie, gdybyśmy z większą empatią i uprzejmością wobec siebie poruszali się ulicami miasta.

Pisząc o tym tragicznym wypadku nie mogę pozostać obojętny na reakcję naszych pasażerów. Jestem wdzięczny i bardzo doceniam to, jak wiele osób za pośrednictwem portali społecznościowych przesłało do rodziny zmarłego, ale także do naszego przedsiębiorstwa, swoje wsparcie i kondolencje. Tak, śmierć śp. Józefa bardzo nas poruszyła, bo jak to powiedział jeden z pracowników – wszyscy tworzymy jedną wielką rodzinę MPK.

Wszystkim najbliższym śp. Józefa przesyłam najszlachetniejsze kondolencje.

*Marek Gancarczyk
Redaktor Naczelny
„Przewoźnika Krakowskiego”*

W numerze:

<i>Marek Gancarczyk</i> Profil MPK S.A. w Krakowie na Facebooku najaktywniejszym profilem komunikacji miejskiej w Polsce	2
<i>Marek Gancarczyk, Magdalena Drobnik-Salitra</i> 20 lat Polski i Krakowa w Unii Europejskiej	5
<i>Marek Gancarczyk</i> 10 lat autobusów elektrycznych na regularnych liniach w Krakowie	7
<i>Marek Gancarczyk</i> Kraków wybrany na miejsce prapremierowego pokazu wodorowego autobusu Mercedes-Benz eCitaro Fuel Cell	8
<i>Marek Gancarczyk</i> Przedstawiciele AS Tallinna Linnatransport z Estonii z wizytą w MPK w Krakowie.....	11
<i>Marek Gancarczyk</i> Mieszkańcy Krakowa z niepełnosprawnościami intensywnie korzystają z komunikacji miejskiej .	12
<i>Justyna Mierzwa</i> Tłumy na Dniu Dziecka organizowanym przez MPK w Krakowie	16
<i>Małgorzata Rzychniak</i> MPK świętuje Dzień Ziemi.....	20
<i>Lilianna Jakiel</i> Święto Rodziny Krakowskiej.....	20
<i>Marek Gancarczyk</i> Ambasada Japonii w Polsce chce wspierać współpracę japońskich firm z MPK w Krakowie ..	21
<i>Władysław Michalski, wiceprezes Klubu „HDK”</i> Działalność Klubu „Honorowych Dawców Krwi” Polskiego Czerwonego Krzyża w MPK S.A. w Krakowie w 2024 roku.....	22
<i>Justyna Mierzwa</i> Znów zakwitły żonkile – kwesta na rzecz hospicjum	22
<i>Krakow.pl</i> „Mecenas Dziecięcych Talentów” już po raz 12. . .	23
<i>Marek Gancarczyk</i> Warsztaty w zajezdni MPK w ramach akcji „Ogar-niam Życie”	24
<i>Marek Gancarczyk</i> 3. miejsce drużyny MPK w turnieju o puchar prezydenta Krakowa	26
<i>Sławomir Suchoszek</i> Liga Halowa MPK.....	26
<i>Agnieszka Tęcza, Anna Dziedzina</i> Festiwal Zawodów i praca w MPK w Krakowie	27
<i>Marek Gancarczyk</i> MPK na targach „Majówka z pracą”	27
<i>Marek Gancarczyk</i> Strażacy MPK w Krakowie ćwiczyli umiejętności i testowali sprzęt gaśniczy.....	28
<i>Marek Gancarczyk</i> Stacja Obsługi i Remontów najlepsza w konkursie BHP organizowanym przez MPK w Krakowie	29
<i>Marek Gancarczyk</i> 35 pracowników MPK w Krakowie otrzymało listy gratulacyjne i nagrody finansowe za swoją postawę.....	30
<i>Krakow.pl</i> Aleksander Miszański Prezydentem Miasta Krakowa	34
<i>Marek Gancarczyk</i> Pogrzeb tragicznie zmarłego kierowcy MPK w Krakowie	35
<i>Marek Gancarczyk</i> Kraków zyskał wyjątkowy tramwaj historyczny sprzed 100 lat	36
<i>Marek Gancarczyk</i> Tramwaje wróciły na ul. Kocmyrzowską.....	39
<i>Marek Gancarczyk</i> Czego najbardziej oczekują od siebie pasażerowie komunikacji miejskiej w Krakowie?	39
<i>Marek Gancarczyk, Jacek Kołodziej</i> Zabytkowa taksówka Warszawa M20 znów we flocie krakowskiego MPK.....	40
<i>Marek Gancarczyk</i> „Księżniczka” i „Parówka” przewiozą krakowian i turystów podczas 22. edycji Krakowskiej Linii Muzealnej.....	42
<i>Jerzy Maszewski</i> fotozabawa.....	46

PRZEWOŹNIK KRAKOWSKI

Biuletyn Informacyjny Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie

Zespół redakcyjny: Marek Gancarczyk, Bożena Migas, Katarzyna Sadowska, Jacek Kołodziej, Justyna Mierzwa, Leszek Uchański.

Fotografia na okładce:

Tłumy dzieci na organizowanym przez MPK w Krakowie Dniu Dziecka

Fotografie w numerze: Grzegorz Mental

Wydawca: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie.

Nakład: 1000 egz.

Adres redakcji: ul. J. Brożka 3, 30-347 Kraków, tel. 12 254 11 04; e-mail: mgancar@mpk.krakow.pl

MAREK GANCARCZYK, MAGDALENA DROBNIAK-SALITRA

20 LAT POLSKI I KRAKOWA W UNI EUROPEJSKIEJ

MPK dzięki środkom z UE pozyskało 280 nowoczesnych autobusów

1 maja 2024 roku mija dokładnie 20 lat od wejścia Polski do Unii Europejskiej. W tym czasie Kraków zyskał setki milionów złotych na rozwój komunikacji miejskiej.

Bardzo skuteczne w pozyskiwaniu unijnych środków jest MPK S.A. w Krakowie, które do 2024 roku zrealizowało inwestycje za ponad 2 mld zł, z czego dofinansowanie ze środków UE to aż 1,2 mld zł.

Przez 20 lat obecności Polski w UE, dzięki tym środkom MPK zakupiło w sumie 280 autobusów, w tym 92 autobusy elektryczne oraz 24 autobusy hybrydowe. MPK w Krakowie skutecznie pozy-

skiwało także środki unijne na zakup tramwajów. W sumie mieszkańcy zyskali dzięki temu 144 no-

Największy unijny projekt realizowany przez MPK SA w Krakowie obejmował: 1. Budowę linii tramwajowej KST N-S etap IIA: Rondo Grzegórzeckie - Mały Płaszów wraz z przebudową pasa drogowego i budową ul. Kuklińskiego, 2. Przebudowę ul. Długiej wraz z torowiskiem od skrzyżowania z ul. Basztową do ul. Kamiennej, 3. Zakup 24 sztuk niskopodłogowych wagonów NGT8 (Bombardier) i miał wartość 368 mln netto, przy pozyskanych środkach UE w wysokości 281,5 mln zł.

Kraków zyskał dzięki środkom z UE 144 nowe tramwaje

woczesne, niskopodłogowe i klimatyzowane wagony, co stanowi niemal połowę floty tramwajowej MPK.

Gdyby policzyć miejsca w zakupionych pojazdach, to okazałoby się, że dzięki środkom z UE pasażerowie zyskali ponad 60 tys. miejsc w nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska pojazdach.

Pierwszy zrealizowany przez MPK S.A. w Krakowie projekt z wykorzystaniem środków z UE obejmował: 1. Przebudowę ul. Lubicz i ul. Rakowickiej wraz z remontem konserwatorskim murów oporowych w ul. Lubicz, 2. Przebudowę linii tramwajowej od ul. Kamiennej do os. Krowodrza Górka wraz z budową terminala autobusowego, 3. Zakup 24 sztuk niskopodłogowych wagonów NGT6 (Bombardier), i został zrealizowany w latach 2005–2008.

Od tego czasu MPK S.A. zrealizowało w sumie 13 projektów współfinansowanych ze środków UE. Krakowski przewoźnik nie zamierza oczywiście na tym poprzestać. MPK już złożyło wnioski o dofinansowanie w ramach KPO zakupu 32 autobusów zasilanych energią elektryczną oraz 10 autobu-

sów zasilanych wodorem. Na wsparcie z unijnych funduszy czeka także kolejna zaplanowana przez MPK S.A. w Krakowie inwestycja, czyli zakup nawet do 90 nowoczesnych tramwajów, przy czym już prowadzone są działania w celu pozyskania środków UE dla 30 z tych pojazdów, w ramach Działania FENX.03.01 Transport miejski, Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (nabór niekonkurencyjny).

To co bardzo ważne, nowe pojazdy pozyskane dzięki środkom z UE są wyposażone w udogodnienia dla osób z ograniczoną mobilnością. Pojazdy posiadają niską podłogę, platformę dla osób poruszających się na wózkach, wydzieloną przestrzeń i pasy bezpieczeństwa. Z myślą o osobach niewidomych pojazdy są wyposażone w głosowy system zapowiedzi wewnętrznych i zewnętrznych.

Zakup nowych pojazdów w ramach unijnych projektów to także korzyści dla środowiska – to zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i ograniczenie hałasu. ■

MAREK GANCARCZYK

10 LAT AUTOBUSÓW ELEKTRYCZNYCH NA REGULARNYCH LINIACH W KRAKOWIE

Wszystkie autobusy elektryczne stacjonują w zajezdni autobusowej Wola Duchacka

10 lat temu, 29 kwietnia 2014 roku w Krakowie została uruchomiona pierwsza regularna linia obsługiwana przez autobusy zasilane energią elektryczną. Była to linia nr 154, która łączyła Dworzec Główny Zachód z Prądnikiem Białym. Była to pierwsza w Polsce regularna linia obsługiwana wyłącznie autobusami elektrycznymi. Do jej obsługi skierowano autobusy elektryczne pochodzące od różnych producentów.

Od tego czasu w krakowskiej komunikacji sporo się zmieniło. MPK S.A. w Krakowie posiada obecnie już 121 autobusów elektrycznych, które były kupowane w latach 2016–2023. Są to pojazdy dwóch producentów: Solarisa (117 autobusów) oraz Irizarra (4 autobusy). Wyróżniają się m.in. długością, wśród nich są autobusy małe o długości ok. 9 metrów, standardowe – 12-metrowe oraz przegubowe o długości 18 metrów. Wszystkie łączy to, że są zeroemisyjne. Kursują na 16 krakowskich liniach. ■

MAREK GANCARCZYK

KRAKÓW WYBRANY NA MIEJSCE PRAPREMIEROWEGO POKAZU WODOROWEGO AUTOBUSU MERCEDES-BENZ ECITARO FUEL CELL

Kraków został wybrany na miejsce prapremierowego pokazu autobusu Mercedes-Benz eCitaro Fuel Cell zasilanego wodorem. Firma Daimler Buses Polska zdecydowała, że pokaże swój nowoczesny pojazd w zajezdni autobusowej Płaszów MPK SA w Krakowie. Pokaz został zorganizowany w poniedziałek, 13 maja 2024 roku z udziałem przedstawicieli miejskich przewoźników z całej Polski.

— *Bardzo się cieszymy, że to właśnie Kraków został wybrany na miejsce tego pokazu. Nasze przedsiębiorstwo już od prawie dwóch lat eksploatuje autobusy zasilane wodorem różnych producentów. Zdobyte przez nas doświadczenie pozwoli na rozwój floty autobusów wodorowych w Krakowie wraz z przygotowaniem niezbędnej do tego infrastruktury* — powiedział podczas prezentacji wiceprezes zarządu MPK S.A. Mariusz Szałkowski.

Warto przypomnieć, że krakowski przewoźnik złożył już wniosek o dofinansowanie zakupu 10 autobusów wodorowych. Gdy tylko ten wniosek uzyska akceptację, zostanie ogłoszony przetarg na dokonanie zakupu. Jednocześnie zarząd MPK w Krakowie już zaakceptował projekt przygotowania nowej zajezdni do obsługi autobusów zasilanych wodorem.

Zaprezentowany w zajezdni MPK w Krakowie wodorowy autobus Mercedes-Benz eCitaro Fuel Cell potrafi na trasie o średnich wymaganiach pokonać nawet do 400 km. Podstawą jest tu napęd bateryjno-elektryczny. Ogniwo paliwowe o mocy 60 kW, będące wodorowym generatorem prądu, służy do zwiększenia zasięgu. Dzięki korzystnemu rozkładowi masy technologia ta umożliwi uzyskanie dużej zdolności przewozowej. Ze względu na duży zasięg nie przewiduje się doładowywania baterii na trasie. Ładowanie odbywa się zawsze w zajezdni za pomocą złącza plug-in. Pojazd za-

spokaja zatem wysokie wymagania przewoźników dotyczące zasięgu, w związku z czym może bezproblemowo zastąpić autobusy miejskie z silnikami spalinowymi.

Autobus eCitaro fuel cell jest pierwszym Citaro wyposażonym w ogniwa paliwowe, które wykorzystują wodór i tlen z powietrza do generowania energii elektrycznej dla silników elektrycznych podczas jazdy. Daimler Buses zdecydował o zastosowaniu napędu z baterią o dużej pojemności i kompaktowym ogniwem paliwowym. Ogniwo wodorowe eCitaro fuel cell nie służy tu zatem jako główne źródło energii, a jedynie do zwiększenia zasięgu. Ponadto, eCitaro fuel cell - w przeciwieństwie do pojazdów napędzanych czystym wodorem z niewielką baterią buforową - jest w stanie znacznie lepiej magazynować w swoich dużych bateriach energię odzyskiwaną w ramach rekuperacji. I właśnie w ruchu miejskim, gdzie autobus często musi zwalniać, zwłaszcza zaś w miejscach o wymagającej topografii, ma to znaczący wkład w ogólny bilans oszczędności osiągniętych przez eCitaro fuel cell. Wreszcie, duża pojemność baterii pozwala na wykorzystanie dużej mocy napędowej na dłuższych dystansach, na przykład na wzniesieniach terenu w obszarach górskich, bez konieczności pracy ogniwa paliwowego w górnym, a tym samym nieefektywnym zakresie mocy.

Dzięki inteligentnemu systemowi sterowania przepływem energii z baterii i ogniwa paliwowego oraz optymalnemu rozkładowi masy baterii, a także ogniwa paliwowego i komponentów instalacji wodorowej, w pełni elektryczny eCitaro fuel cell osiąga maksymalny zasięg bez konieczności doładowywania, jednocześnie umożliwiając zmaksymalizowanie zdolności przewozowej. To sprawia, że jest on nie tylko praktycznym, ale także wyjątkowo opłacalnym rozwiązaniem w komunikacji miejskiej, w której kursy realizowane

Wodorowy autobus podczas premierowego przejazdu w Krakowie

Efektom spalania wodoru jest para wodna

są na dużych odległościach. Mercedes-Benz eCitaro fuel cell jest zatem idealnym uzupełnieniem dla operatorów posiadających już w swych flotach pojazdy bateryjno-elektryczne, którzy chcą obsługiwać swoje długie trasy bez doładowywania bez angażowania dodatkowych autobusów.

W stosowanych ogniwach paliwowych Daimler Buses wykorzystuje sprawdzony już moduł, ale w jego najnowszej wersji. Pochodzi on od Toyoty i należy już do drugiej generacji. Jest to wersja cechująca się wysoką wydajnością, a jej moc maksymalna wynosi 60 kW. W eCitaro fuel cell ogniwo działa bardzo efektywnie w zakresie optymalne-

go punktu przy około 20 kW. W eCitaro fuel cell wodor wykorzystywany jest w postaci gazowej i znajduje się pod ciśnieniem 350 bar. W autobusie 12-metrowym stosowanych jest pięć zbiorników, których całkowita pojemność pozwala zabrać w trasę 25 kg wodoru. Natomiast w autobusie przegubowym, w zależności od życzenia klienta, znajduje się sześć lub siedem zbiorników mieszczących 30 lub 35 kg wodoru. Dzięki regulacji przyspieszenia eCitaro fuel cell pomaga także kierowcy w oszczędzaniu energii podczas jazdy oraz wpływa na łagodny i przyjazny dla pasażerów styl jazdy. ■

MAREK GANCARCZYK

PRZEDSTAWICIELE AS TALLINNA LINNATRANSPORT Z ESTONII Z WIZYTĄ W MPK W KRAKOWIE

Goście z Tallina z dużym zainteresowaniem oglądali wnętrze Stacji Obsługi i Remontów

Prawie 30 osób pracujących w AS Tallinna Linnatransport, który jest miejskim przewoźnikiem w Tallinie, stolicy Estonii i odpowiada za przewozy autobusami, tramwajami i trolejbusami, odwiedziło MPK S.A. w Krakowie w czwartek, 9 maja 2024 roku. Byli przede wszystkim ciekawi doświadczeń krakowskiego przewoźnika w zakresie eksploatacji autobusów zasilanych energią elektryczną oraz wodorem.

Tallin i Estonia dopiero zaczynają eksploatację autobusów elektrycznych. Dlatego przedstawiciele AS Tallinna Linnatransport zdecydowali się na wyjazd do Krakowa, aby skorzystać z doświadczenia MPK S.A. w Krakowie, które pojazdy z tym napędem eksploatuje już ponad 10 lat i posiada w swojej flocie 121 elektryków. Podczas wizyty mieli okazję zobaczyć zajezdnię, w której stacjonują autobusy elektryczne. Szczególnie zainteresowani byli różnymi sposobami ładowania baterii, zarówno przez pantograf jak i przez wtyczkę plug-in. MPK przygotowało dla nich pokaz szyb-

kiego ładowania, a więc ten sposób, dzięki któremu elektryczne autobusy są ładowane między kursami i bez konieczności zjazdu do zajezdni mogą jeździć na linii cały dzień.

Jak zgodnie przyznawali goście z Estonii, zdobytą w Krakowie wiedzę będą chcieli wykorzystać w Tallinie, który planuje w kolejnych latach postawić na zeroemisyjne autobusy.

W ramach wizyty przedstawiciele AS Tallinna Linnatransport zwiedzili także zajezdnię tramwajową Podgórze. Zobaczyli najdłuższy w Polsce tramwaj, czyli długi na ponad 43 metry wagon Krakowiak. Bardzo pozytywnie ocenili komfort i ergonomię kabin krakowskich tramwajów. Przyznali, że krakowskie rozwiązania będą służyć im za przykład podczas ogłaszania przetargów na nowe pojazdy.

Informacje o krakowskim taborze, rozwiązaniach technicznych oraz o prawie 150 latach rozwoju krakowskiej komunikacji przedstawił gościom z Tallina Kazimierz Fudala, dyrektor ds. technicznych w MPK S.A. w Krakowie. ■

MAREK GANCARCZYK

MIESZKAŃCY KRAKOWA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI INTENSYWNIE KORZYSTAJĄ Z KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Rozmawiamy z Bogdanem Dąsałem, pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Krakowa ds. osób z niepełnosprawnościami

Marek Gancarczyk: Od wielu lat doradza Pan prezydentowi Krakowa w sprawie osób z niepełnosprawnościami. Czy komunikacja miejska w Krakowie była dla Pana jednym z priorytetów?

Bogdan Dąsał: W Urzędzie Miasta Krakowa jestem od 2001 roku. To czas kiedy MPK dopiero rozpoczynało realizację planów dotyczących zamawiania pojazdów z niską podłogą i dostosowania infrastruktury przystankowej dla osób poruszających się na wózkach. Nawiązanie współpracy

z MPK było dla mnie priorytetem, na który zwracali uwagę moi współpracownicy. Zawsze słyszałem, że ten proces dostosowania komunikacji miejskiej do osób z ograniczoną mobilnością trzeba zacząć.

Dlatego do MPK w Krakowie na spotkanie przyszedłem bardzo szybko, bo już 2002 roku, kiedy w Krakowie niskopodłogowych tramwajów prawie w ogóle nie było. MPK odwiedzałem, aby spotkać się z kierowcami i motorniczymi. Towarzyszyły mi tam również osoby ze Stowarzyszenia Walki z Kalectwem i osoby zrzeszone w Ogólnopolskim Związku Inwalidów Narządu Ruchu. Spotkaliśmy się z prowadzącymi, aby dzielić się swoją perspektywą: kierowcy jako prowadzący, my jako

pasażerowie. Było nas w sumie ponad 50 osób. My zwracaliśmy uwagę na braki, niedomagania. To był początek moich działań związanych z dostępnością komunikacji miejskiej dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Takich spotkań było potem jeszcze kilka. Materiał z tych spotkań został wykorzystany do opracowania materiałów programowych. Bez nich trudno było tworzyć perspektywę zadań i planować finanse. W takich dokumentach jak „Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami”, czy „Program poprawy dostępności systemu komunikacji miejskiej” były planowane konkretne zadania do realizacji, a w budżecie były zapisywane odpowiednie środki na ich realizację. Ogólnie

mówiąc działa się to w dwóch obszarach, które obejmowały modernizację taboru tramwajowego i autobusowego oraz dostosowanie infrastruktury przystankowej i okołoprzystankowej.

MG: Nie da się ukryć, że MPK także od wielu lat z Panem współpracuje w kwestii dostępności naszego taboru dla osób z ograniczoną mobilnością. Jak Pan ocenia realizowane zmiany w tym zakresie przez krakowskiego przewoźnika?

BD: Przede wszystkim trzeba ocenić pozytywnie planowy charakter tych działań i determinację z jaką przedsiębiorstwo podchodzi do tego, aby takie zmiany miały miejsce oraz to, że te zmiany uwzględniają również potrzeby osób z ograniczoną mobilnością, z różnego rodzaju niepełno-

sprawnościami. Bezwzględnie trzeba też powiedzieć o tym, że przepisy to nie wszystko. Trzeba uważać aby działania organizacyjne i techniczne były rzeczywiście najlepszymi rozwiązaniami ułatwiającymi korzystanie z komunikacji. A trafność tych rozwiązań weryfikowana jest w praktyce użytkowania taboru przez osoby z niepełnosprawnościami.

MG: Jest Pan w stałym kontakcie z wieloma środowiskami skupiającymi osoby z różnymi niepełnosprawnościami. Jak oni oceniają zmiany w naszym taborze? Co oceniają najlepiej?

BD: Tak, jestem w stałym kontakcie z wieloma środowiskami skupiającymi osoby z różnymi niepełnosprawnościami. Te oceny odbywają się w różnych kontekstach. Z jednej strony z perspektywy osoby z niepełnosprawnością, ale równocześnie z perspektywy mieszkańców. Trafiają do mnie prośby o budowę nowych linii tramwajowych. O to, aby na danej trasie było więcej tramwajów z niską podłogą. Również zdarzają się postulaty dotyczące zachowania kierowców lub motorniczych. Do tego kierowane są wnioski o dokonanie pewnych zmian np. na przystankach, dotyczących „umeblowania” ich, co jest związane m.in. z umiejscowieniem tablic z rozkładem jazdy. To potwierdza, że mieszkańcy Krakowa z niepełnosprawnościami intensywnie korzystają z komunikacji miejskiej. Natura ludzka jest jednak taka, że bardzo szybko przyzwyczajamy się do tego co dobre i zaczynamy to traktować jako normę i standard. Tak też jest z osobami z niepełnosprawnością, którzy oczekują coraz wygodniejszych rozwiązań. Często zapominają jak wiele w komunikacji miejskiej w ostatnich latach się zmieniło na lepsze. Gdy jednak z nimi rozmawiam, to to bardzo doceniają te zmiany i przyznają, że jeszcze nie tak dawno nie dało się z komunikacji miejskiej samodzielnie korzystać poruszając się na wózku, no bo nie było niskiej podłogi i platform. Teraz nawet jadąc na drugi koniec miasta osoba poruszająca się na wózku może mieć pewność, że sama sobie poradzi, bo na przystanek podjedzie niskopodłogowy tabor, a przy wsiadaniu i wysiadaniu pomoże prowadzący.

MG: Wszystkie autobusy MPK już od 2018 roku są niskopodłogowe. W tramwajach jest tylko trochę gorzej, bo tych tramwajów niskopodłogowych jest obecnie już ok. 90 proc. A wkrótce i to się zmieni, bo trwa przetarg na zakup nawet do 90 nowych wagonów. Co jeszcze poza niską podłogą jest ważne dla osób z niepełnosprawnościami podczas podróży komunikacją miejską?

BD: Osoba z niepełnosprawnością planując podróż musi wziąć pod uwagę o wiele więcej okoliczności niż osoba pełnosprawna. Pierwszą rzeczą jest to, aby dotrzeć do źródła informacji, mam tu na myśli rozkład jazdy, w którym zawarta jest precyzyjna informacja o rodzaju pojazdu. Równie ważna jest pewność, że prowadzący pojazd będzie służył pomocą tej osobie w podróży. Różne niepełnosprawności są związane z różnego rodzaju deficytami. Trzeba jednak przyznać, że ograniczenia w poruszaniu się związane z niepełnosprawnością narządu wzroku są wyjątkowe dla osób niewidomych i słabowidzących w przemieszczaniu się po mieście oraz w korzystaniu z komunikacji miejskiej. Dlatego tak ważne dla tej grupy są rozwiązania techniczne ułatwiające korzystanie z tramwajów i autobusów, takie jak głosowe komunikaty wewnątrz i na zewnątrz pojazdów czy możliwość odsłuchu wyświetlanej informacji na tablicach na przystankach tramwajowych. Równie ważna dla osób słabowidzących jest intensywna barwa linii świetlnych prowadzonych na podłogach pojazdów w niewralgicznych miejscach, takich jak progi czy nierówności oraz kolorystyka numerów linii i kierunku jazdy wyświetlanych na tablicach czołowych i bocznych.

MG: Poza kwestią zakupu nowego taboru ważne są także rozwiązania prawne, które określają warunki bezpiecznego transportu osób z ograniczoną mobilnością. W ubiegłym roku udało się wypracować wspólne stanowisko w kwestii podróży osób poruszających się na wózkach elektrycznych. Jakie obecnie widzi Pan jeszcze potrzeby w zakresie zmian w przepisach, które należałoby wprowadzić uwzględniając potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

BD: Postęp technologiczny, który ma obecnie miejsce skutkuje tym, że osoby z niepełnosprawnościami poruszające się na wózkach mają coraz większe możliwości korzystania z nowego typu wózków elektrycznych. Są to wózki o różnych gabarytach i o różnym przeznaczeniu. Jest to swego rodzaju nowa sytuacja i w związku z tym, że coraz częściej tacy pasażerowie na takich wózkach korzystają z komunikacji miejskiej, konieczne było wprowadzenie do regulaminu precyzyjnych zapisów odnoszących się do użytkowników właśnie takich pojazdów. I tutaj raz jeszcze przydała się sprawdzona już forma współpracy, o której już mówiłem, pomiędzy MPK a krakowskimi środowiskami osób z niepełnosprawnościami. Poprzez spotkania i wizje lokalne wypracowaliśmy optymalne zapisy odnoszące się do podróży w tramwa-

jach i autobusach na wózkach elektrycznych, jak również na wózkach tradycyjnych, ale z coraz częściej występującymi przystawkami elektrycznymi.

Powróć tu raz jeszcze do osób z niepełnosprawnością wzroku. Ta grupa wymaga szczególnej pomocy ze strony prowadzących, ale też innych pasażerów. Osoby z dysfunkcją wzroku coraz częściej korzystają z aplikacji, które można pobrać na smartfony i które w podobny sposób jak GPS informują i prowadzą te osoby w różnych miejscach i w różnych przestrzeniach. Próby związane z uruchomieniem takiej aplikacji były podejmowane z MPK, ale zawsze się to rozbijało o to, że taka aplikacja powinna mieć nie tylko lokalny, krakowski zasięg, ale zasięg ogólnopolski. Dlatego stworzenie takiej aplikacji, która działałaby we wszystkich polskich miastach gdzie funkcjonuje komunikacja miejska, byłoby bardzo dużym ułatwieniem dla osób dla niewidomych i słabowidzących.

MG: Od wielu lat w Krakowie jest prowadzony konkurs „Kraków bez barier”, w którym nagradzane są różnego rodzaju inwestycje służące dostępności. To ważne, aby zmieniał się nie tylko tabor, ale także infrastruktura przystankowa i drogowa. Przecież do tramwaju czy autobusu osoba z ograniczoną mobilnością musi dotrzeć. Jakie jeszcze potrzeby zmian w Krakowie widzi Pan w tym zakresie?

BD: Modernizacja infrastruktury przystankowej jest potężnym wyzwaniem, bo wymaga dużych nakładów finansowych i dużych nakładów prac. Dlatego to wymaga czasu. To proces, który w Krakowie trwa cały czas. Faktycznie z roku na roku coraz więcej takich zadań realizowanych jest nie tylko w obszarze ścisłego centrum i w jego bliskim sąsiedztwie, ale również w bardzo oddalonych od centrum miejscach, gdzie również funkcjonują osoby z niepełnosprawnościami. I to są te potrzeby, które trzeba mieć na uwadze, a wyzwanie jest bardzo duże, bo Kraków po Warszawie, jest miastem, gdzie sieć komunikacji miejskiej jest druga co do wielkości w Polsce, pod względem liczby i długości linii oraz liczby przystanków komunikacji miejskiej.

MG: Nas bardzo cieszy to, że osoby z ograniczoną mobilnością coraz częściej wybierają nasze pojazdy. Czy Pan posiada dane, które potwierdzają, że z komunikacji miejskiej korzysta coraz więcej osób z niepełnosprawnościami, np. na wózkach czy osoby niewidome?

BD: To pytanie odniosę do szerszego tła. Jedno jest bezdyskusyjne. Na przestrzeni ostatnich lat intensywność poruszania się osób z niepełno-

sprawnościami na wózkach, z dysfunkcją wzroku, niepełnosprawnością intelektualną zdecydowanie wzrosła. Coraz częściej spotykamy takie osoby w przestrzeniach miejskich. Trzeba wiedzieć, że Kraków spośród największych polskich aglomeracji, jest miastem gdzie odsetek mieszkańców z niepełnosprawnością i seniorów, jest największy w całej Polsce. To powoduje że Urząd Miasta Krakowa realizując różne polityki miejskie musi ten fakt brać pod uwagę i dotyczy to też polityki związanej z komunikacją miejską w Krakowie.

MG: W naszych działaniach zwracamy uwagę nie tylko na dostosowanie naszego taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Także nasze budynki są dostępne dla osób poruszających się na wózkach. Chętnie takie osoby zatrudniamy. Nawet w tej chwili prowadzimy rekrutację, która obejmuje osoby poruszające się wózkach. Czy Pan dostrzega takie otwarcie krakowskich firm na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami?

BD: Aktywność społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat radykalnie się zwiększyła. Jest dla mnie wartością wyjątkową, że krakowskie MPK z taką otwartością podchodzi do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza osób poruszających się na wózkach. Wydawać by się mogło, że dla takich osób nie ma miejsca w takiej firmie, która postrzegana jest jako techniczna. Okazuje się jednak, że jest to możliwe i takie osoby są zatrudniane w MPK. Wymaga to jednak gotowości i otwartości. Za to bardzo przedsiębiorstwu dziękuję.

MG: Z jakim obecnie największym wyzwaniem mierzy się Pan w swojej pracy?

BD: Cała nasza rozmowa jest związana z komunikacją miejską w kontekście korzystania z niej przez pasażera z niepełnosprawnościami. Ale trzeba pamiętać o jednym - przemieszczając się po Krakowie podróżując komunikacją miejską robimy to z jakimś założeniem. Chcemy się przemieścić z jednego miejsca do drugiego. Odpowiadając na pytanie, z jakim wyzwaniem się w tej chwili mierzę, to bardzo bym chciał, aby pasażer z niepełnosprawnością wysiadając z wygodnego i bezpiecznego tramwaju czy autobusu, mógł dalej się przemieszczać w sposób całkowicie bez barier. Aby ta przestrzeń miejska oraz infrastruktura, która w tej przestrzeni występuje, była w jak największym stopniu przyjazna dla osób z ograniczoną mobilnością.

MG: Dziękuję za rozmowę i życzę powodzenia w realizacji planów. ■

JUSTYNA MIERZWA

TŁUMY NA DNIU DZIECKA ORGANIZOWANYM PRZEZ MPK W KRAKOWIE

Dzieci uwielbiają spędzać Dzień Dziecka w zajezdni MPK w Krakowie

Słoneczna niedziela, 2 czerwca, przyciągnęła do zajezdni tramwajowej Podgórze kilka tysięcy osób. Oczywiście dominowali najmłodszy. Wszak to jedyny dzień w roku, gdy mogli zająrzeć we wszystkie zakamarki zajezdni i mieli pewność, że żaden dorosły ich nie przepędzi, a nawet więcej – pokaże, wytłumaczy, zaprosi do wspólnej zabawy. Wszystko to oczywiście z okazji Dnia Dziecka organizowanego przez MPK S.A. w Krakowie.

Jak było? Cóż, żadna nawet najbardziej topowa zabawka nie była w stanie równać się z... poprowadzeniem 40 tonowego tramwaju! „Marzenia się spełniają” powiedział pięcioletni Krzyś.

— *Od kilku dni nie mogłem spać, wyobrażam sobie jak jestem w kabinie tramwaju i zasiadam*

w fotelu motorniczego! Dziś samodzielnie pod okiem instruktora prowadziłem tramwaj. W niewielkiej kabinie z mnóstwem migających światełek, przycisków, przetłączników czułem się niczym ryba w wodzie. Nic a nic się nie bałem, bo pan motorniczy i instruktor wszystko mi pokazali – gdzie nacisnąć, co włączyć, żeby tramwaj pojechał – opowiadał.

Krzyś w nagrodę za doskonale poprowadzenie tramwaju otrzymał specjalny certyfikat, który zaświadczał, że obowiązki motorniczego wypełnił znakomicie.

Maluchy, które chwilowo zmęczyły się zwiedzaniem zajezdni, ulokowały się przy stolikach, by malować, rysować, część z nich wraz z rodzicami poszła zobaczyć mycie tramwaju.

W zajezdni MPK można było wejść do kabiny nowoczesnych tramwajów

Taki model tramwaju chciało mieć każde dziecko

To była dobra zabawa!

Czy to przyszyły kierowca MPK?

Przewodnikiem dzieci tradycyjnie był Trambus

Żaden tramwaj nie miał jednocześnie tylu pasażerów, którzy przejazd spędzili z przyklejonymi do szyb buziami: a nuż będę miał to szczęście i włochate szczotki myjni połaskoczą mnie po nosie – taka myśl z pewnością pojawiła się w niejednej dziecięcej główce. Oczywiście o żadnym łaskotaniu nie mogło być mowy, przejazd obowiązkowo odbywał się z zamkniętymi szybami.

Trzyletni Bruno, uczestnik dorocznego rodzinnego pikniku w zajezdni z takim przejęciem relacjonował rodzicom przejazd przez wspomnianą myjnię:

— *Najfajniejsze były myjki, które psikały szyby. One się tak kręciły i myły tramwaj — tłumaczył obrazowo.*

Ania, już uczennica szkoły podstawowej, poprosiła tatę o sesję w autobusie zabytkowym. Tato z sentymentem opowiadał córce jak dojeżdżał Ogórkem do szkoły.

— *W zajezdni jest fajnie za każdym razem. Ja zawsze będę chodził do zajezdni, obojętnie czy będzie Dzień Dziecka czy nie — zapowiedział nam opuszczając już zajezdnię Adrian, który w ręce trzymał złożony przez siebie model tramwaju - niebieskiego Lajkonika. ■*

MAŁGORZATA RZYZCZNAK

MPK ŚWIĘTUJE DZIEŃ ZIEMI

Tradycje związane z obchodzeniem Międzynarodowego Dnia Ziemi różnią się w zależności od regionu i społeczności. W wielu krajach promuje się jednak postawy proekologiczne i zachęca do sprzątnięcia swojego najbliższego otoczenia. Oprócz tego popularne są różne manifestacje, wykłady czy lekcje pokazowe na temat ekologii.

W Polsce Dzień Ziemi obchodzony jest od 1990 r., a w Krakowie od 1999r. MPK od wielu lat czynnie włącza się w tę ekologiczną akcję organizowaną przez Urząd Miasta Krakowa. Odbывa się ona najczęściej w plenerze, niegdyś na Placu Wolnica, w ostatnich latach na al. Róż, a w tym roku wokół Nowohuckiego Centrum Kultury. Każdego roku ten dzień ma inne hasło przewodnie. W 2024 brzmiało ono: „Planeta kontra plastik”.

Organizatorzy chcą dzięki niemu zwrócić uwagę na konieczność ograniczenia produkcji i wykorzystania tworzyw sztucznych w trosce o zdrowie ludzi i planety. Żądają także zmniejszenia produkcji wszystkich tworzyw sztucznych o 60% do 2040 roku.

W ramach tegorocznej edycji wydarzenia, UMK przygotował wiele atrakcji dla całych rodzin, a wśród nich: warsztaty tematyczne, kon-

kursy, gry, muzykę na żywo, strefę relaksu i strefę zabaw dla dzieci, oraz w kulminacyjnym punkcie programu koncert Dariusza Kordka.

W strefie namiotowej partnerzy akcji, w tym spółki miejskie miały swoje stoiska. Przyciągały one uwagę różnorodnością zagadnień ekologicznych stosowanych przez pryzmat działalności danej spółki i jej misji. Na każdym stoisku po wykonaniu określonego zadania, można było uzyskać pieczętkę, a zebranie co najmniej ośmiu upoważniało do odbioru nagrody – sadzonki, roślinki.

MPK S.A. w Krakowie, swoje stoisko zorganizowało na pokładzie elektrycznego autobusu oraz wokół niego. Każdy miał okazję usiąść za sterami tego autobusu oraz dzięki Inspektorowi Ruchu obejrzeć nowoczesny elektryczny radiowóz. Odwiedzający stanowisko MPK losowali pytania dotyczące komunikacji i ekologii. Za każdą odpowiedź była nagroda w postaci kartonowego modelu autobusu – takiego w jakim odbywało się losowanie pytań. Każdy też otrzymał słodycze oraz uzyskał kolejną pieczętkę uprawniającą do odbioru sadzonki. Stoisko cieszyło się ogromną popularnością, a odwiedzającym trudno było się z autobusem rozstać. Na koniec zadeklarowali: za rok też przyjdziemy! ■

LILIANNA JAKIEL

ŚWIĘTO RODZINY KRAKOWSKIEJ

Wostatnią niedzielę maja, na terenach przy Tauron Arenie Kraków odbył się piknik rodzinny, zorganizowany dla mieszkańców Krakowa pod nazwą Święto Rodziny Krakowskiej. W pikniku wzięło udział niemal 70 podmiotów miejskich oraz różnych firm, które zaprezentowały swoją bogatą ofertę działań w zakresie m.in. edukacji, kultury, bezpieczeństwa czy ochrony zdrowia. Podczas pikniku zgromadzone instytucje prowadziły działania informacyjno-edukacyjne skierowane do krakowskich rodzin.

Specjalnie na tę okazję zostało przygotowanych też wiele atrakcji, szczególnie dla najmłodszych uczestników pikniku. Były konkursy, animacje, gry i zabawy, więc każdy mógł wziąć udział i zdobyć pamiątkowy upominek. W tym dniu obecne było również MPK S.A. w Krakowie, spółka zaprezentowała elektryczny autobus i radiowóz. Dla najmłodszych został zorganizowany konkurs dotyczący komunikacji miejskiej w ramach którego rozdawane były słodkie niespodzianki. Była też możliwość pamiątkowego zdjęcia za kierownicą elektrycznego autobusu MPK S.A. w Krakowie. ■

MAREK GANCARCZYK

AMBASADA JAPONII W POLSCE CHCE WSPIERAĆ WSPÓŁPRACĘ JAPONSKICH FIRM Z MPK W KRAKOWIE

We wtorek, 23 kwietnia w MPK S.A. w Krakowie odbyło się spotkanie z udziałem Kamio Nobumitsu, który pełni funkcję pierwszego sekretarza Ambasady Japonii w Polsce. Jego wizyta i spotkanie z przedstawicielami krakowskiego przewoźnika miały na celu potwierdzenie wsparcia japońskiej ambasady w Polsce dla obustronnej współpracy japońskich firm z MPK S.A. w Krakowie. Obszary tej współpracy obejmują potencjalną możliwość wykorzystania najnowszych technologii w zakresie ogniw wodorowych służących do napędu autobusów oraz oszczędzania i magazynowania energii elektrycznej w trakcji tramwajowej.

— *Jesteśmy otwarci na współpracę w tych obszarach. Ambasada Japonii w Polsce chętnie się zaangażuje w kontakt i będzie wspierać biznesowe relacje MPK S.A. w Krakowie z japońskimi firmami* — potwierdził podczas spotkania Kamio Nobumitsu, pierwszy sekretarz Ambasady Japonii w Polsce.

Przedstawiciel ambasady z zainteresowaniem wysłuchał informacji o zakresie działania krakowskiego przewoźnika, które prezentował Kazimierz Fudala, dyrektor ds. technicznych w MPK. Sekretarz japońskiej ambasady zwiedził także zajezdnię tramwajową Podgórze oraz Stację Obsługi i Remontów.

Wizyta nie była przypadkowa. MPK S.A. w Krakowie już od czerwca 2022 roku eksploatuje autobusy zasilane wodorem, a w najbliższych planach krakowskiego przewoźnika jest zakup 10 takich pojazdów. Zarząd MPK zaakceptował już także plan powstania stacji obsługi dla serwisowania i obsługi autobusów zasilanych tym paliwem.

Także w dziedzinie rozwiązań służących oszczędzaniu energii w trakcji tramwajowej krakowski przewoźnik ma już spore doświadczenie.

Sekretarz Ambasady Japonii podczas wizyty w MPK w Krakowie

Przypomnijmy, że to właśnie w stolicy Małopolski w 2020 roku na ulice wyjechał pierwszy tramwaj wyposażony w baterie, które umożliwiają przejazd na dystansie co najmniej 3 km bez konieczności korzystania z pantografu i sieci trakcyjnej. Obecnie MPK posiada cztery takie tramwaje, a 106 jest przygotowanych do tego, aby taki system mógł w nich zostać łatwo wprowadzony w przyszłości. Chodzi o najnowsze krakowskie wagony czyli Lajkoniki.

Warto podkreślić, że przyjazd pierwszego sekretarza Ambasady Japonii w Polsce, to już kolejna taka wizyta przedstawicieli tego kraju w MPK S.A. w Krakowie. W 2022 roku zajezdnię autobusową w Płaszowie, gdzie stacjonują autobusy wodorowe odwiedził ambasador Japonii w Polsce. Z kolei w tym roku MPK w Krakowie odwiedzi-li przedstawiciele kilku japońskich firm, w tym Odakyu, największego operatora autobusowego w Japonii oraz przedstawiciele firmy Mitsubishi Electric Europe. ■

WŁADYSŁAW MICHAŁSKI, WICEPREZES KLUBU „HDK”

DZIAŁALNOŚĆ KLUBU „HONOROWYCH DAWCÓW KRWI” POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA W MPK S.A. W KRAKOWIE W 2024 ROKU.

Rok 2024 jest 62 rokiem działalności Klubu, który działa w ramach najstarszego w Krakowie Koła PCK. W swojej bogatej historii Klub organizował zarówno duże (100 krwiodawców na 100-lecie Komunikacji Miejskiej w 1975r., Krwiodawcy MPK Dzieciom), jak i małe akcje oddawania krwi (dla pracowników MPK i ich rodzin). Obecnie członkowie i wolontariusze Klubu oddają indywidualnie krew i osocze. Klub zrzesza 150 członków (w tym 85 członków PCK, którzy opłacają składki i 65 wolontariuszy).

W dniu 26 lutego Zarząd Klubu zwrócił się z apelem o oddawanie krwi w związku z bardzo poważną chorobą pracownika MPK, kierowcy

z zajezdni Płaszów. W ciągu miesiąca członkowie Klubu oddali honorowo 14 100 ml. krwi.

Klub pomógł zorganizować Fundacji Hospicjum św. Łazarza „Pola Nadziei” kwestę w tramwaju w dniach 7 – 9 maja. W tych dniach w godz. 8 – 16 na linii numer 8 jeździł „żonkilowy tramwaj”.

Sporym kłopotem w pozyskiwaniu nowych członków, zwłaszcza w grupie prowadzących jazdę jest fakt, że w regulaminie rocznej nagrody dni poświęcone na oddawanie krwi są traktowane jako brak stuprocentowej efektywności pracy.

Zarząd Klubu zwrócił się do działających w MPK związków zawodowych o pomoc w rozwiązaniu tego problemu. ■

JUSTYNA MIERZWA

ZNÓW ZAKWITŁY ŻONKILE – KWESTA NA RZECZ HOSPICJUM

Przez trzy dni, od 7 do 9 maja (wtorek – czwartek), w godz. 8.00-16.00 w jednym z tramwajów kursujących na linii nr 8 (Borek Fałęcki – Bronowice Małe) prowadzona była kwesta dla Hospicjum Świętego Łazarza w Krakowie. Zbiórkę prowadzili wolontariusze. Tramwaj łatwo można było rozpoznać – zawieszono były plakaty informujące o akcji „Pola Nadziei”, której celem już od 27 lat jest zbieranie środków finansowych potrzebnych do działania Hospicjum św. Łazarza. Chodzi o pozyskanie funduszy umożliwiających opiekę nad ciężko chorymi dorosłymi u kresu życia. Ważny jest też cel edukacyjny i wspólnotowy – propagowanie idei wolontariatu, otwarcie serc i oczu na potrzeby osób cierpiących. W organizację kwesty w tramwaju był zaangażowany klub Honorowych Dawców Krwi, który od ponad 60 lat funkcjonuje w MPK S.A. w Krakowie. ■

KRAKOW.PL

„MECENAS DZIECIĘCYCH TALENTÓW” JUŻ PO RAZ 12.

12 czerwca na scenie Teatru Ludowego pod Ratuszem odbyła się uroczysta gala XII edycji „Mecenas Dziecięcych Talentów”. Głównym celem spotkania było podziękowanie mecenasom – darczyńcom projektu, za całoroczne aktywne wsparcie oraz wspólne z rodzicami i dziećmi świętowanie zakończenia kolejnego roku.

„Mecenas Dziecięcych Talentów” to projekt realizowany od 2012 r. z inicjatywy pełnomocnika prezydenta Krakowa ds. rodziny Marzeny Paszkot. Jest to wspólne przedsięwzięcie miasta oraz Fundacji KDM przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie.

Jego celem jest pomoc szczególnie zdolnym i utalentowanym młodym mieszkańcom Krakowa, uczęszczającym do krakowskich szkół podstawowych, którzy ze względów materialnych, bytowych lub rodzinnych, nie mogą w pełni rozwijać swoich uzdolnień i pasji. Przez 12 lat udało się wesprzeć blisko 86 młodych krakowian.

Podczas uroczystej gali mecenasi wspierający projekt otrzymali okolicznościowe statuetki oraz pisemne podziękowanie od prezydenta Krakowa Aleksandra Miszalskiego. Wsparcie mecenasów stanowi nieocenioną pomoc dla uzdolnionych dzieci. Pieniądze z darowizn są przekazywane na rozwój różnych pasji. Pokrywane są więc koszty uczestnictwa dzieci w zajęciach udoskonalających, warszta-

tach, kursach kierunkowych, zakup niezbędnego sprzętu, akcesoriów czy pomocy naukowych.

Od 2012 r. projekt wspierają: Krakowski Holding Komunalny, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., Wodociągi Miasta Krakowa S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o., a także Krakowska Kongregacja Kupiecka. W roku 2015 do projektu przystąpili: Marcin Ruta – Konsul Honorowy Czarnogóry w Krakowie oraz Kościół dla Miasta Krakowa. Projekt wspierają również prywatni darczyńcy – wpłacają środki na konto projektu, chcąc jednak pozostać anonimowi.

Tegoroczną galę uświetniły występy artystyczne rodzeństwa Poltavets – Andrieja oraz Marii, uzdolnionych muzycznie uczestników projektu w wieku 10 i 14 lat, którzy grają na bandurze – ukraińskim ludowym instrumencie muzycznym. Na zakończenie gali dzieci z rodzicami wzięły udział w spektaklu „Trik Partyka” z repertuaru Teatru Ludowego, a następnie w warsztatach interaktywnych, towarzyszących sztuce teatralnej. Dotyczyły one budowania poczucia bezpieczeństwa w domu, szkole oraz uwrażliwienia na temat „inności”, rozumianej jako różnorodność, wyjątkowość i oryginalność.

Partnerami tegorocznego wydarzenia byli: Teatr Ludowy jako gospodarz gali oraz kwaciarnia „Takie Kwiatki”, która zadbała o dostarczenie kwiatów. ■

MAREK GANCARCZYK

WARSZTATY W ZAJEZDNI MPK W RAMACH AKCJI „OGARNIAM ŻYCIE”

Uczniowie klas z krakowskich szkół podstawowych mieli możliwość udziału w warsztatach przygotowanych przez pracowników MPK S.A. w Krakowie, w ramach akcji „Ogarniam Życie”.

Pracownicy MPK S.A. w Krakowie przygotowali dla uczniów ciekawe warsztaty, które odbywały się na terenie zajezdni tramwajowej Podgórze oraz w środku tramwaju. Rozmowy z uczniami prowadzili inspektorzy ruchu, pracownicy stacji obsługi tramwajów i działu technicznego oraz pracownicy działu marketingu MPK. Dotyczyły one zdrowia, bezpieczeństwa i wzajemnych relacji w pojazdach komunikacji miejskiej. Tematem rozmów były m.in. pozytywne efekty jakie przynosi korzystanie z komunikacji miejskiej dla środowiska, a tym samym dla zdrowia wszystkich mieszkańców. Warto przypomnieć, że poruszając się w Krakowie komunikacją miejską, a nie samochodem, siedmiokrotnie ograniczamy nasz ślad węglowy. Równie ważne były tematy z zakresu bezpieczeństwa podczas podróży tramwajami i autobusami, w tym zasady zachowania, gdy dochodzi do różnego rodzaju stresujących sytuacji, np. gdy coś gubimy. Pracownicy MPK informowali również uczestników warsztatów warsztatach w zajezdni MPK w ramach akcji „Ogarniam Życie”, gdzie szukać pomocy i co zrobić, gdy w komunikacji miejskiej poczują się zagrożeni. Nie mogło zabraknąć tematu wrażliwości i uprzejmości wobec innych pasażerów, szczególnie tych z ograniczoną mobilnością. Tak drobne gesty jak nie blokowanie drzwi po wejściu do tramwaju, czy ściągnięcie plecaka może zdecydowanie poprawić komfort podróży dla wielu osób.

Pracownicy MPK przedstawili także uczniom zawód motorniczego. Ale nie tylko. Dowiedzieli się oni także jak prowadzący wspólnie spędzają czas po pracy integrując się grając w piłkę w Lidze MPK oraz biegając w drużynie MPK Runners

Kraków. Sporą atrakcją dla siódmoklasistów była możliwość wejścia do kabiny motorniczego oraz przejazd przez myjnię.

Przygotowane przez pracowników MPK S.A. w Krakowie warsztaty bardzo spodobały się uczniom i aktywnie brali w nich udział.

Projekt „Ogarniam życie” jest skierowany do ludzi młodych, który dzisiaj, w coraz bardziej niestabilnym świecie, mierzą się nie tylko z trudnościami towarzyszącymi dorastaniu, takimi jak: konflikty rówieśnicze, problemy szkolne i domowe czy poszukiwanie akceptacji, ale dodatkowo narażeni są na wywołujące niepokój bodźce z zewnątrz – pandemię czy wojnę w Ukrainie.

Nad realizacją pilotażu i jego programem czuwają Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie oraz samorządowe poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

PODSUMOWANIE AKCJI

6 czerwca w Hali 100-lecia KS Cracovia 1906, Centrum Sportu Niepełnosprawnych odbyła się gala finałowa projektu podsumowująca działania zrealizowane w tym roku. Wzięła w niej udział zastępczyni prezydenta Krakowa Maria Klaman. Podczas uroczystości przyznano nagrody w czterech konkursach.

W konkursie „#Ogarniam życie bo...” w którym udział wzięli uczniowie i uczennice z klas VII i VIII samorządowych szkół podstawowych, pierwsze miejsce zajął Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 21 (Szkoła Podstawowa nr 65), drugie – Szkoła Podstawowa nr 8, a trzecie – Szkoła Podstawowa nr 123. Wyróżnienie otrzymała Szkoła Podstawowa nr 10.

W konkursie „#Ogarniam życie z...” brali udział uczniowie i uczennice z klas VII i VIII z samorządowych szkół podstawowych, uczestniczących już w pilotażu. Nagrodę główną zdobyły

Szkoła Podstawowa nr 27 oraz Szkoła Podstawowa nr 134, natomiast wyróżnienie powędrowało do Szkoły Podstawowej nr 119 oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 (Szkoły Podstawowej nr 68).

Konkurs „#Przystań (na)szczęście...” dla uczniów klas II i III szkół podstawowych wygrała Szkoła Podstawowa nr 15. Drugie miejsce przypa-

dło Szkole Podstawowej nr 162, trzecie – Szkole Podstawowej nr 56, a wyróżnienie – Szkole Podstawowej nr 101.

Konkurs „#Ogarniam życie z liderem...” skierowany był do uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych. Najlepszy okazał się Zespół Szkół Zawodowych nr 2. Wyróżnienie trafiło do XXVIII Liceum Ogólnokształcącego. ■

MAREK GANCARCZYK

3. MIEJSCE DRUŻYNY MPK W TURNIEJU O PUCHAR PREZYDENTA KRAKOWA

W piątek, 5 kwietnia 2024 roku na boisku sportowym TS Tramwaj przy ul. Praskiej 61a odbył się już po raz 10. Turniej Piłkarski o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa. Zagrało w nim aż 14 drużyn reprezentujących krakowskie miejskie jednostki i służby porządkowe. Zwycięzcą turnieju został zespół Komendy

Miejskiej Straży Pożarnej w Krakowie, który w finale pokonał zespół MPEC S.A. w rzutach karnych.

W meczu o trzecie miejsce rywalizowała Straż Miejska i zespół MPK S.A. Po pasjonującym meczu lepszy okazał się zespół krakowskiego przewoźnika, który pokonał strażników miejskich 2:0 i tym samym zajął w turnieju trzecie miejsce. ■

SŁAWOMIR SUCHOSZEK

LIGA HALOWA MPK

Co raz większą popularnością cieszą się treningi oraz mecze wśród pracowników Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie.

W zakończonej pierwszego marca rundzie wiosennej Ligi Halowej MPK padło aż 296 goli, co daje średnią prawie 20 bramek na mecz. W tabeli z kompletem punktów przewodzi drużyna Płaszów TR ale zaraz za nimi, ze stratą tylko trzech oczek jest zespół Bieńczyk, dalej Wola Duchacka, Nowa Huta, Podgórze oraz zamykająca tabelę Brożka Team. Ponieważ różnice punktowe pomiędzy drużynami są

niewielkie to runda rewanżowa zapowiada się pasjonująco.

Mecze rozgrywamy w obiekcie TS Tramwaj, w największej hali namiotowej w Krakowie posiadające nawierzchnię ze sztucznej trawy.

Na koniec pochwalimy się – apteczkę zamieniliśmy na profesjonalną, w pełni wyposażoną torbę medyczną, która towarzyszy nam podczas treningów i meczów. Dmuchamy na zimne z nadzieją, że nigdy nie będziemy zmuszeni jej użyć...

Szczegółowe informacje oraz zdjęcia i relacje można znaleźć na naszym profilu na Facebooku: www.facebook.com/ligampkkrakow ■

AGNIESZKA TĘCZA, ANNA DZIEDZINA

FESTIWAL ZAWODÓW I PRACA W MPK W KRAKOWIE

W dniach 24 i 25 kwietnia 2024 odbyła się XI edycja Festiwalu Zawodów w Hali Expo w Krakowie. Ponad 100 stoisk wystawowych małopolskich szkół oraz pracodawców przyciągnęło tłumy tegorocznych ósmoklasistów, którzy w tym miejscu szukali swojej przyszłej drogi zawodowej. Jest to jedna z kluczowych decyzji w życiu młodego człowieka, a bogata oferta edukacyjna oraz obszerna strefa pracodawców niewątpliwie mogły niejednemu z nich pomóc w wyborze.

Stoisko Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie zlokalizowane w strefie pracodawców cieszyło się dużym zainteresowaniem. Młodzież miała tam możliwość zdobycia informacji na temat aktualnych ofert pracy, praktyk zawodowych i absolwenckich, ale mogła również sprawdzić swoją wiedzę na temat funkcjonowania komunikacji miejskiej i przepisów ruchu drogowego w formie quizu. Nawet jeśli zainteresowanie zawodem motorniczego i kierowcy autobusu komunikacji miejskiej na razie zatrzymało się tylko na etapie fascynacji papierowym modelem pojazdu, to dociekliwe pytania i duża liczba odwiedzających stoisko MPK S.A. w Krakowie może napawać optymizmem.

Coroczna obecność przedstawicieli MPK na podobnych imprezach od lat jest jedną z wielu aktywności na polu promocji zawodów związanych z miejskim przewoźnikiem, które poprzez bezpośredni kontakt w sposób najbardziej skuteczny potrafią zaszczepić chęć do pracy na stanowisku motorniczego, kierowcy lub innych zawodów związanych komunikacją miejską w Krakowie. ■

MAREK GANCARCZYK

MPK NA TARGACH „MAJÓWKA Z PRACĄ”

To było wydarzenie dla tych, co rozpoczynają swoją karierę zawodową po szkole, rozglądają się za nową pracą lub planują przekwalifikowanie się do innego zawodu. Chodzi o Targi Pracy i Przedsiębiorczości „Majówka z pracą”, które odbywały się w środę, 22 maja w godz. od 9.00 do 16.00 w hali widowiskowo-sportowej TAURON Arena Kraków.

Dla wszystkich zainteresowanych było tam także dostępne stoisko MPK S.A. w Krakowie, gdzie kandydaci mogli uzyskać wszystkie informacje o aktualnych ofertach pracy oraz warunkach i korzyściach jakie oferuje krakowski przewoźnik.

Wydarzenie organizował Grodzki Urząd Pracy w Krakowie oraz Urząd Miasta Krakowa. Targi pracy to jeden ze skuteczniejszych sposobów na znalezienie wymarzonego zatrudnienia, a dla pracodawców doskonała okazja do pozyskania najlepszych kandydatów oraz zaprezentowania potencjalnym pracownikom oferty firmy, możliwości rozwoju zawodowego, zakresu obowiązków na różnych stanowiskach, czy też gwarantowanych przez pracodawców benefitów. ■

MAREK GANCARCZYK

STRAŻACY MPK W KRAKOWIE ĆWICZYLI UMIEJĘTNOŚCI I TESTOWALI SPRZĘT GAŚNICZY

Jedna z konkurencji ćwiczeń strażaków

W piątek, 7 czerwca na terenie obiektów sportowych Towarzystwa Sportowego Tramwaj wszystkie drużyny Zakładowej Ochotniczej Straży Pożarnej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie rywalizowały w zawodach sportowo-pożarniczych. Zespoły reprezentowały dwie stacje obsługi tramwajów, trzy stacje obsługi autobusów oraz Stację Obsługi i Remontów.

Każda z drużyn rywalizowała w dwóch konkurencjach. Pierwsza w z nich polegała na jak najszybszym ugaszeniu ognia. Druga z konkurencji wymagała jak najszybszego rozwinięcia przez

zawodników strażackich węży. Następnie zawodnicy z każdej drużyny musieli strumieniem wody strącić ustawione puszki oraz obrócić specjalną tarczę.

Najlepsza w tych konkurencja okazała się drużyna ze Stacji Obsługi i Remontów. Drugie miejsce zajęła Stacja Obsługi Tramwajów Podgórze, a trzecie Stacja Obsługi Autobusów Bieńczyce. Kolejne miejsca zajęli pracownicy Stacji Obsługi Tramwajów Nowa Huta, Stacji Obsługi Autobusów Wola Duchacka i Stacji Obsługi Autobusów Płaszów.

Zawody miały na celu sprawdzenie nie tylko sprawności strażaków pracujących w MPK, ale także posiadanego sprzętu gaśniczego. ■

MAREK GANCARCZYK

STACJA OBSŁUGI I REMONTÓW NAJLEPSZA W KONKURSIE BHP ORGANIZOWANYM PRZEZ MPK W KRAKOWIE

Nagrodę za najlepszy wynik odebrał Jacek Kołodziej, kierownik Stacji Obsługi i Remontów (pierwszy z lewej)

Została rozstrzygnięta kolejna edycja konkursu organizowanego przez MPK S.A. w Krakowie, którego celem jest poprawa warunków pracy, systematyczne utrzymanie na stanowiskach porządku i czystości oraz zmniejszenie liczby wypadków przy pracy. W okresie trwania konkursu była przeprowadzana regularna ocena każdej z pięciu stacji tramwajowych i autobusowych oraz Stacji Obsługi i Remontów. Oceniana była m.in. czystość, a także ład i porządek na stanowiskach pracy. Komisja sprawdzała także m.in. stan apteczek pierwszej pomocy, a także dostęp do hydrantów, oznakowanie i dostęp do dróg ewakuacyjnych.

Pierwsze miejsce i tytuł Najlepszej Stacji Obsługi w MPK S.A. w Krakowie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy za ostatnie pół roku, zdobyła Stacja Obsługi i Remontów. Drugie miejsce uzyskała Stacja Obsługi Autobusów Bieńczyce, a trzecie Stacja Obsługi Autobusów Wola Duchacka.

Oficjalne podsumowanie konkursu i wręczenie nagród dla kierowników tych obiektów odbyło się 10 maja 2024 roku w siedzibie MPK S.A. w Krakowie przy ul. J. Brożka 3. Dyplomy i nagrody finansowe dla zwycięzców wręczył Mariusz Szałkowski, wiceprezes zarządu MPK S.A. Kierownik najlepszej stacji, Jacek Kołodziej, otrzymał także specjalną statuetkę, którą wręczył przedstawiciel związków zawodowych funkcjonujących w MPK S.A. w Krakowie. Bardzo dobrych wyników w konkursie gratulował wszystkim kierownikom stacji Sławomir Suchoszek, Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy.

Konkurs na najlepszą stację obsługi organizowany w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym S.A. w Krakowie ma już ponad 50-letnią tradycję. Kierownicy trzech najlepszych stacji otrzymują nagrody finansowe, które są przeznaczane na inwestycje poprawiające warunki pracy. ■

MAREK GANCARCZYK

35 PRACOWNIKÓW MPK W KRAKOWIE OTRZYMAŁO LISTY GRATULACYJNE I NAGRODY FINANSOWE ZA SWOJĄ POSTAWĘ

Wyróżnienia otrzymało 35 pracowników MPK w Krakowie

Ratowali życie prowadząc resuscytację, opatrywali rannych, opiekowali się chorymi, wykazywali się odwagą broniąc pasażerów przed fizycznym atakiem i zatrzymując wandalów niszczących tramwaje. A to nie wszystko! Wykazywali się spostrzegawczością i refleksem ostrzegając pieszych na przejściach przed pędzącymi na nich samochodami. A do tego tylko przez ostatnie ponad pół roku pomogli w odnalezieniu 14 osób, w tym dzieci, a także seniorów, często cierpiących na zaniki pamięci.

Aleksander Miszalski, prezydent Krakowa każdemu z nich dziękował osobiście podczas spotkania w siedzibie MPK S.A. w Krakowie - w czwartek, 13 czerwca.

— Wszyscy z Państwa wykonują swoje obowiązki w sposób dalece wykraczający poza standardowy zakres powinności pracowników MPK. W ciągu ostatnich sześciu miesięcy, wykazując się profesjonalizmem, empatią, a także heroizmem, podjęliście się niesienia pomocy potrzebującym i poszkodowanym, likwidowaniem zagrożeń czy ratowaniem życia i zdrowia. To postawa godna najwyższego szacunku

— powiedział Aleksander Miszalski, prezydent Krakowa.

Zarząd MPK SA w Krakowie już od wielu lat nagradza pracowników, którzy poza swoimi podstawowymi obowiązkami kierowcy, motorniczego, inspektora ruchu i dyspozytora, wykazują się odwagą, wrażliwością i empatią niosąc pomoc tym, którzy jej potrzebują. Przez ostatnie osiem lat wyróżnionych zostało prawie 250 osób.

— Wszyscy wiemy, że praca motorniczego i kierowcy wymaga dużej odpowiedzialności i koncentracji – prowadzący odpowiadają przecież za bezpieczeństwo przewożonych tramwajami i autobusami tysiące pasażerów. Tym bardziej warto więc podkreślić, że pomimo tych swoich licznych podstawowych obowiązków, są gotowi nieść pomoc innym. I to właśnie chcemy nagradzać – brak obojętności, odwagę, profesjonalizm i zaangażowanie – wyraził swoje uznanie Rafał Świerczyński, prezes zarządu MPK SA w Krakowie.

Uczestnikom spotkania gratulował nadkom. Paweł Jastrząb, Komendant Miejski Policji w Krakowie.

— To, w jaki sposób pomagacie krakowskim policjantom i policjantom w codziennych zadaniach,

Aneta Kańska z prezydentem Krakowa, Aleksandrem Miszałskim

Pracownikom MPK gratulował prezydent Krakowa Aleksander Miszałski

budzi mój wielki szacunek. Odwaga, znajomość procedur, a przede wszystkim ogromna empatia. Dziękuję za to wsparcie, bo w ten sposób wspólnie pracujemy na rzecz bezpieczeństwa w Krakowie — powiedział nadkom. Paweł Jastrząb, Komendant Miejski Policji w Krakowie.

Z wielkim uznaniem o pracownikach MPK wypowiedział się także Zbigniew Ulman, zastępca Komendanta Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

— *Straż Miejska już od wielu lat ściśle współpracuje z MPK w Krakowie, dbając o bezpieczeństwo pasażerów podróżujących autobusami i tramwajami. W sytuacjach ratowania zdrowia i życia pasażerów bardzo ważna jest*

nie tylko skoordynowana współpraca dyżurnych i strażników miejskich z kierowcami, motorniczymi oraz inspektorami MPK, ale także zwykła ludzka empatia i chęć niesienia pomocy drugiemu człowiekowi. To właśnie dzięki Państwa zaangażowaniu i codziennej pracy polegającej na zapewnieniu bezpiecznego i komfortowego przewozów osób, pasażerowie komunikacji miejskiej w Krakowie mogą czuć się bezpiecznie. I za to bardzo Państwu dziękuję! — powiedział podczas spotkania Zbigniew Ulman, zastępca Komendanta Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

Od wagę pracowników MPK i ich profesjonalizm docenił także Marek Maślerek, Pełnomocnik

Dyrektora Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego.

— *Skuteczność ratowania życia zależy nie tylko od działań profesjonalnych, wykonywanych przez zespoły ratownictwa medycznego czy szpitale, ale również – a właściwie w głównej mierze, od obywatelskiej postawy tych, którzy są pierwsi na miejscu zdarzenia, czyli świadków. Takie pozytywne zachowania powinny być zawsze doceniane, szczególnie w czasach, w których w społeczeństwie narasta obojętność na los drugiego człowieka. Cieszę się z organizacji dzisiejszego wydarzenia, bo dzięki niemu pokazujemy dobre przykłady prawdziwej społecznej wrażliwości, a to właśnie ten czynnik może nam kie-*

dyś uratować życie — podkreślił podczas spotkania dyrektor Marek Maślerz z Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego.

Pracownicy za swoją postawę zasługują jednak nie tylko na listy gratulacyjne i nagrody finansowe, które otrzymują, ale także na szacunek i uznanie. Tym bardziej, że zdarza się i tak, że gdy udzielają pomocy innym, to sami nie mogą liczyć na wsparcie. Tak jak jeden z nagradzanych kierowców MPK, który pomagając mężczyźnie z utratą przytomności, musiał sobie jednocześnie radzić z niezadowolonym i krytyką części pasażerów, niezadowolonych z opóźnienia kursu...

Nagrodę za pomoc zagubionemu dziecku odebrał inspektor ruchu Tomasz Nawrot

Motorniczy Marcin Zagórny odbiera gratulacje od prezydenta Krakowa

Oprócz listów gratulacyjnych pracownicy MPK otrzymali nagrody finansowe

Wyróżnieni pracownicy MPK wykazali się odwagą i profesjonalizmem

Jak się okazuje, nawet w takiej sytuacji pracownicy MPK potrafią zachować zimną krew. Dlatego należą im się wielkie gratulacje!

Listy gratulacyjne i nagrody trafiły do:

- kierowców, którzy wykazali się wielką spostrzegawczością i ostrzegli pieszych na pasach narażonych na potrącenie przez samochód: **Piotr Drukała, Filip Kolawa, Klaudia Słupik, Dariusz Wieczorek,**
- motorniczego, który zareagował, gdy został zaatakowany pasażer: **Marcin Bujak,**
- motorniczego, który zatrzymał wandalę niszczącego tramwaj: **Paweł Kucharczyk,**
- pracowników, którzy zaopiekowali się osobami zaginionymi i pomogli w ich odnalezieniu: **Adrian Białas, Borys Bohosiewicz, Piotr Chwa-**

stek, Krzysztof Flank, Krzysztof Hajduk, Tomasz Nawrot, Bogdan Paciorek, Grzegorz Papaj, Tadeusz Pępkowski, Robert Tekieli, Marcin Ćwierz, Maciej Machniewicz, Piotr Łyskawa, Paweł Tylek,

- pracowników, którzy udzielali pomocy ranym i chorym, reagowali, gdy wszyscy inni pozostawali obojętni: **Marcin Ćwierz, Andrzej Filipczyk, Wojciech Hebda, Piotr Hołda, Mateusz Mularczyk, Dawid Nowak, Artur Opaliński, Roman Sagan, Krzysztof Skoczylas, Dominik Włodarczyk, Marcin Zagórny,**
- pracowników, którzy wykazali się odwagą, umiejętnościami i prowadzili resuscytację ratując innym życie: **Przemysław Bruzda, Waclaw Głowa, Aneta Kańska, Michał Mirola, Dawid Zgała. ■**

KRAKOW.PL

ALEKSANDER MISZALSKI PREZYDENTEM MIASTA KRAKOWA

Aleksander Miszałski 21 kwietnia 2024 r. wygrał II turę wyborów na Prezydenta Miasta Krakowa, uzyskując ponad 133 tysiące głosów. 7 maja 2024 r. został zaprzysiężony na swoją pierwszą kadencję. Urodził się 7 sierpnia 1980 r. w Krakowie. Uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 8, a następnie do II Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Jana III Sobieskiego. Już w tym okresie angażował się społecznie, działając m.in. w harcerstwie i samorządzie uczniowskim. Swoje sportowe (piłkarskie) pasje rozwijał w Klubie Sportowym „Wieczysta”, a później w TS „Tramwaj”. Edukację kontynuował na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, gdzie uzyskał tytuł magistra stosunków międzynarodowych. Ukończył również socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz turystykę na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. W 2024 r. obronił doktorat na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w dyscyplinie Nauki o Zarządzaniu i Jakości.

W 2014 r. został Radnym Miasta Krakowa. W 2016 r. został Przewodniczącym Platformy Obywatelskiej w Krakowie, a rok później w całej Małopolsce. W 2019 r. roku został wybrany Posłem na Sejm RP IX kadencji, uzyskując blisko 16 tysięcy głosów.

W wolnych chwilach lubi aktywnie spędzać czas. Do ulubionych zajęć zalicza przejażdżki rowerowe z żoną, długie spacery z jamnikiem Muffinem oraz poranne biegi w parku. Jego pasją jest czytanie książek, a każdą wolną chwilę stara się spędzać z rodziną. ■

MAREK GANCARCZYK

POGRZEB TRAGICZNIE ZMARŁEGO KIEROWCY MPK W KRAKOWIE

fot. Wojciech Matusik / Gazeta Krakowska

W piątek, 17 maja w kościele parafialnym w Ruszczy odbyła się ceremonia pogrzebowa śp. Józefa, kierowcy MPK S.A. w Krakowie, który zginął w tragicznym wypadku podczas służby, prowadząc autobus.

W ostatnim pożegnaniu wzięli udział pracownicy MPK, koleżanki i koledzy zmarłego: kierowcy, motorniczowie, mechanicy, inspektorzy ruchu. Był tam także obecny poczet sztandarowy krakowskiego przewoźnika. Wieniec na grobie zmarłego złożyli inspektorzy ruchu MPK. Grzegorz Dyrkacz, wiceprezes zarządu MPK S.A. w Krakowie przekazał rodzinie zmarłego pisemne kondolencje od prezydenta Krakowa, Aleksandra Miszalskiego oraz od zarządu Spółki.

W związku z pogrzebem śp. Józefa przez cały piątek wszystkie tramwaje i autobusy (zarówno MPK jak i firmy Mobilis) kursowały udekorowane kirem.

Przed budynkiem MPK S.A. przy ul. J. Brożka oraz przed zajezdnią autobusową Bieńczyce zostały ustawione czarne flagi na znak żałoby. Koleżanki i koledzy zmarłego zapalili znicze przed bramą zajezdni Bieńczyce. W piątek zostały także odwołane wszystkie mecze piłkarskiej Ligi MPK.

Żadne słowa nie będą w stanie wyrazić naszego współczucia dla rodziny zmarłego. Ta wielka tragedia bardzo dotknęła i poruszyła naszą społeczność – wszystkich pracowników MPK S.A. w Krakowie, w szczególności koleżanki i kolegów z zajezdni autobusowej Bieńczyce. Straciliśmy bardzo lubianego, cenionego, zawsze pogodnego i chętnego do pomocy kolegę. Będzie nam bardzo brakować Jego obecności, życzliwych pozdrowień i uśmiechu. Śp. Józef przez wiele lat z poświęceniem służył mieszkańcom naszego miasta, przewożąc ich autobusami. O tym zawsze będziemy pamiętać. ■

MAREK GANCARCZYK

KRAKÓW ZYSKAŁ WYJĄTKOWY TRAMWAJ HISTORYCZNY SPRZED 100 LAT

Pracownicy MPK zaangażowani w remont

Wtym roku do kolekcji historycznych tramwajów MPK S.A. w Krakowie dołączył wyjątkowy wagon. To pochodzący z lat 30. XX wieku wagon doczepny o nazwie Wismar o numerze 506. Nazwa pochodzi od miejsca produkcji - Waggonfabrik Wismar. To co wyróżnia ten prawie 100-letni wagon to jego budowa. Twórcy tego tramwaju już na początku XX wieku zaprojektowali w jego części środkowej niskopodłogowe wejście. To jedna z zaledwie kilku konstrukcji tego typu, w którym takie rozwiąza-

nie wtedy zastosowano. Także wnętrze wagonu zostało wykonane z dbałością o jak największy komfort jadących. Były tam miękkie siedzenia i chromowane elementy wyposażenia. Cała konstrukcja została wykonana z lekkich profili stalowych, połączonych nitami i wzmocniona drewnianym wypełnieniem. To gwarantowało lekkość tramwaju, a jednocześnie sprawiało, że wagon zyskiwał nowoczesny wygląd.

Produkcję wagonów wykonano w zakładach we Wrocławiu (tam powstało 15 tramwajów silnikowych) oraz w zakładach Niesky (Christoph &

Unmack) i Wismar (Waggonfabrik Wismar), gdzie powstało po 10 wagonów doczepnych. Wszystkie zostały wyprodukowane dla Tramwajów Szczecińskich i tam kursowały aż do lat 70. XX wieku. W 1946 część z nich została przekazana do Poznania.

— *Ten typ tramwaju nie kursował nigdy w Krakowie, ale charakteryzuje się na tyle wyjątkową konstrukcją, że zdecydowaliśmy się na dołączenie go do naszej kolekcji historycznych pojazdów. Na pewno jest ważnym elementem historii rozwoju komunikacji tramwajowej w Polsce i jestem pewny, że zachwyci każdego pasażera* — wyjaśniał podczas

prezentacji Mariusz Szałkowski, wiceprezes zarządu MPK S.A. w Krakowie.

Remont tego tramwaju nie był prosty. Wagony, które eksploatowano w Szczecinie przeszły w ciągu wielu lat liczne zmiany i modernizacje. Tramwaje silnikowe z braku części zamieniono na przyczepy. Do czasów obecnych przetrwały tylko wagony będące w rękach prywatnych, służące jako altany ogrodowe. Pracownikom krakowskiego przewoźnika udało się pomimo tego wiernie przywrócić wyposażenie tramwaju, odpowiadające ich pierwszemu okresowi eksploatacji w Pol-

Ten stuletni wagon był zaprojektowany z niskim wejściem dla pasażerów

sce. Szczeciński tramwaj Wismar 506 dołącza do zabytkowych wagonów z innych polskich miast, które już posiada w swojej kolekcji historycznych pojazdów MPK w Krakowie. Są to: wagon Linke-Hofmann z Wrocławia, K z Warszawy, Ring i KSW z Gdańska, 105NT z Katowic. W kolekcji są także kursujące w przeszłości w Krakowie cztery wagony z Norymbergii: dwa T4, B4 i GT6. ■

UZUPEŁNIENIE

W spisie osób realizujących remont wagonu Zeppelin w poprzednim numerze zabrakło nazwiska Mirosława Czechowskiego. Do krakowskiego SN3 Mirosław Czechowski projektował instalację elektryczną, a w obu wagonach (SN3 Krakowskim i SN3 Norymberskim) koordynował prace elektryczne. MG ■

MAREK GANCARCZYK

TRAMWAJE WRÓCIŁY NA UL. KOCMYRZOWSKĄ

Od 6 maja działa nowe torowisko tramwajowe w rejonie budowanej trasy S7. Linie nr 1 i 5 powróciły na ul. Kocmyrzowską i dojeżdżają aż do przystanku „Elektromontaż”. Otwarte zosta-

ło również skrzyżowanie z ul. Darwina, więc na swoje stałe trasy wróciły linie autobusowe nr 110 i 160. ■

MAREK GANCARCZYK

CZEGO NAJBARDZIEJ OCZEKUJĄ OD SIEBIE PASAŻEROWIE KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W KRAKOWIE?

Oto zapytaliśmy w naszej sondzie na stronie internetowej www.mpk.krakow.pl. Przez ostatnie dwa miesiące można było głosować na zachowania pasażerów w komunikacji miejskiej, których najbardziej oczekujemy. W sumie oddano prawie 3 000 głosów. Jakie są wyniki tej sondy? Okazuje się, że najbardziej oczekujemy od innych tego, że nie będą słuchać głośnej muzyki. Tak odpowiedziała co trzecia osoba biorąca udział w głosowaniu (33 proc.).

Na drugim miejscu najbardziej oczekiwanych zachowań jest nieblokowanie drzwi w tramwajach i autobusach. Chodzi o te sytuacje, gdy do pojazdu nie da się wejść lub wysiąść tylko dlatego, że drzwi blokują pasażerowie, pomimo tego, że środkiem pojazdu jest sporo miejsca, w tym także

wolne miejsca siedzące. Na to zachowanie wskazało aż 26 proc. głosujących.

Jako trzecie najbardziej oczekiwane zachowanie zostało wskazane ustąpienie miejsca innej osobie, która tego potrzebuje (o tym cały czas MPK SA w Krakowie przypomina prowadząc kampanię „Bądź wrażliwy – ustąp miejsca”). Tak zadecydowało 14 proc. głosujących.

Od współpasażerów oczekujemy także, że nie będą śmiecić w pojazdach (11 proc.), będą ściągać plecak podróżując w tramwaju i autobusie (10 proc.) oraz tego, że oddadzą znaleziony przedmiot, który ktoś inny pozostawił (6 proc.).

Korzystając z komunikacji miejskiej warto o tych oczekiwaniach naszych współpasażerów pamiętać. ■

MAREK GANCARCZYK, JACEK KOŁODZIEJ

ZABYTKOWA TAKSÓWKA WARSZAWA M20 ZNÓW WE FLOCIE KRAKOWSKIEGO MPK

Warszawa wzbudzała zachwyt wśród mieszkańców Nowej Huty

Po kilkudziesięciu latach do floty MPK S.A. w Krakowie wrócił wyjątkowy pojazd – to licząca prawie 70 lat taksówka marki Warszawa M20. Ten wyjątkowy pojazd był wykorzystywany przez krakowskiego przewoźnika od 1956 roku. Był to efekt decyzji ówczesnych władz Krakowa, które zdecydowały o wprowadzeniu do przewozu pasażerów również taksówek, które miały za zadanie uzupełniać przewozy realizowane tramwajami i autobusami.

Historyczna taksówka została zaprezentowana przez MPK w czwartek, 11 kwietnia na al. Róż

w Nowej Hucie. Pokaz był stylizowany na lata 50-te ubiegłego wieku. Nie mogło więc zabraknąć pasażerów w strojach z tamtej epoki. Klimatu dopełniała muzyka z tamtych lat oraz szofer w mundurze, w którego w tym dniu zamienił się Jacek Kołodziej z MPK. Uczestnikom prezentacji zostały rozdane róże, a chętni mogli liczyć na wyjątkowy przejazd Warszawą M20 ulicami Nowej Huty. O historii tego wyjątkowego pojazdu opowiadał Mariusz Szałkowski, wiceprezes zarządu MPK S.A. w Krakowie.

Pierwsze taksówki, jakie trafiły do Krakowa

Prezentacja zabytkowej taksówki na al. Róż była przygotowana w klimacie lat 60. ubiegłego wieku

w lutym i marcu 1956 roku to były właśnie samochody marki Warszawa M20. MPK zyskało wtedy 25 takich pojazdów. Nie od razu wyjechały wozić pasażerów. Na przeszkodzie w szybkim uruchomieniu taksówek stanęły czynniki niezależne od przedsiębiorstwa: nie było odpowiedniej liczby kierowców, a także brakowało niezbędnych w taksówkach taksometrów - liczników odpowiednio naliczających opłaty i pozwalających rozliczyć eksploatację samochodu. Problemem był również brak miejsca, gdzie samochody mogłyby być naprawiane czy garażowane.

Co ciekawe pomimo tych problemów i braku możliwości skierowania taksówek do przewozu pasażerów, Warszawy nie stały bezczynnie. Na podstawie umów z MPK były wykorzystywane przez różne krakowskie instytucje. Cel dla jakiego zostały zakupione, a więc przewóz mieszkańców miasta stał się możliwy dopiero po ok. trzech miesiącach. Dokładnie 15 maja 1956 roku pierwsze trzynaście miejskich taksówek wyjechało na ulice Krakowa. Od samego początku wyróżniały się nowością i wyglądem, szczególnie na tle starych, często zaniedbanych innych taksówek należących do licznych spółdzielni. Do czasu sprowadzenia taksometrów kierowcy korzystali z odpowiednich

tabel służących im do naliczania opłaty za przejazd, postój, itp. Kolejne pojazdy marki Warszawa M20, po przeszkoleniu pracowników, wyjechały miesiąc później w czerwcu 1956 roku.

Zabytkowy samochód Warszawa M20 został odrestaurowany przez pracowników Stacji Obsługi Autobusów Płaszów, przy współpracy pracowników Stacji Obsługi i Remontów MPK, z dużą dbałością o szczegóły, tak aby przywrócić mu oryginalny wygląd pierwszych krakowskich taksówek. Dotyczy to zarówno malowania, jak i wyposażenia wnętrza. To właśnie czyni ten pojazd wyjątkowym dla historii krakowskiego transportu.

Miejskie taksówki obsługiwane przez MPK w Krakowie funkcjonowały do 1990 roku. Ich liczba wahała się od 60 do 100 sztuk w zależności od okresu. Oprócz samochodów Warszawa M20 eksploatowane były także samochody Wołga M21, Fiat 125, FSO 1500, Polonez 1500, Wołga Gaz 24 a także Dacia 1300.

Warto przypomnieć, że MPK ma już w swojej kolekcji historyczną taksówkę. To samochód FSO 125p z 1985 roku. Tym samym MPK ma w swojej kolekcji zachowany pojazd z pierwszej i ostatniej serii taksówek, które woziły pasażerów w ramach krakowskiej komunikacji miejskiej. ■

„KSIĘŻNICZKA” I „PARÓWKA” PRZEWIOZĄ KRAKOWIAN I TURYSTÓW PODCZAS 22. EDYCJI KRAKOWSKIEJ LINII MUZEALNEJ

Wagony z Poznania i Warszawy na al. Solidarności w Nowej Hucie

22. sezon Krakowskiej Linii Muzealnej będzie bardzo ciekawy. Będą na niej kursować wyjątkowe i niezwykle atrakcyjne pojazdy. Miłośników zabytkowego taboru przewiezie m.in. „Księżniczka” oraz „Parówka”. To potoczne na-

zwy tramwajów, które na tegoroczny sezon wakacyjny trafiły do stolicy Małopolski z Poznania i Warszawy. A stało się to dzięki współpracy trzech przewoźników - MPK w Krakowie, MPK w Poznaniu oraz Tramwajów Warszawskich - którzy już po raz kolejny wymienili się historycznymi wagonami.

Prezentacji wagonów z Poznania i Warszawy towarzyszył niebieski wagon z Krakowa

Wagon 13N na Placu Centralnym

O wagonie warszawskim wypożyczonym do Krakowa mówił Marcin Kozoń z Tramwajów Warszawskich

O wagonie poznańskim opowiadał Waldemar Łosiak z MPK Poznań

O współpracy trzech miast Krakowa, Poznania i Warszawy mówił Mariusz Szałkowski, wiceprezes zarządu MPK S.A. w Krakowie

Dzięki tej inicjatywie na Krakowskiej Linii Muzealnej pojadą nie tylko dobrze już znane tramwaje z kolekcji krakowskiego przewoźnika, ale także tramwaje, które w przeszłości kursowały w Poznaniu i Warszawie. Jest to poznański wagon 102Na, potocznie nazywany właśnie „Książniczką”. To wagon przegubowy, jeden z 65 jakie w latach 1970–1973 trafiły do Poznania. Były eksploatowane ponad 40 lat, od 1970 do 2013 roku. Tramwaj, który trafił do Krakowa to ostatni z tej serii o numerze 71. Został wyprodukowany w chorzowskim Konstalu pod koniec 1972 roku. Od 11 lat jest wagonem historycznym.

Z kolei z Tramwajów Warszawskich trafił do Krakowa jeden z najbardziej charakterystycznych wagonów dla stolicy Polski. Jest to oczywiście wagon 13N, popularnie nazywany „Parówką”. Ten typ tramwajów stanowił w przeszłości trzon warszawskiej komunikacji. Wagony tej serii były eksploatowane długo, bo ponad 50 lat. Ostatnie z nich wyjechały na regularną linię 31 grudnia 2012 roku.

— W ramach wymiany MPK w Krakowie przekazało na okres wakacyjny dwa tramwaje. Posiadany przez nas warszawski wagon typu K trafił do Poznania, a do Warszawy pojechał norymberski tramwaj

GT6. Jestem pewien, że te tramwaje wzbudzą bardzo duże zainteresowanie mieszkańców tych miast, bo nigdy tego typu tramwaje tam nie kursowały. To też jest cel naszej inicjatywy, aby w ten sposób przybliżyć pasażerom ciekawą, ale też trudną i czasami skomplikowaną historię komunikacji tramwajowej w Polsce — powiedział Mariusz Szałkowski, wiceprezes zarządu MPKS S.A. w Krakowie.

Tegoroczna, 22. edycja Krakowskiej Linii Muzealnej rozpoczęła się w niedzielę 9 czerwca. Tego dnia na linię nr 0 z przystanku Dajwór, zlokalizowanego w rejonie starej zajezdni tramwajowej na Kazimierzu, do Cichego Kącika wyjechały dwa składy. Jednym z nich był skład złożony z najstarszego krakowskiego tramwaju z 1912 roku – SN1, czyli popularnej „Gracówki”, z przyczepką PN3, a drugi skład to gdański wagon Ring połączony z wyremontowanym przez pracowników krakowskiego przewoźnika prawie 100-letnim wagonem Wismar w oryginalnych barwach szczecińskich.

W czerwcu w ramach KLM wyjechał także zabytkowe autobusy. Krakowska Linia Muzealna w tym roku będzie funkcjonować do 22 września i zakończy się wielką paradą zabytkowych tramwajów. ■

JERZY MASZEWSKI

FOTOZABAWA

Znajdź 10 różnic na prezentowanych zdjęciach

Warszawa M20 była wykorzystywana przez krakowskiego przewoźnika od 1956 roku. Był to efekt decyzji ówczesnych władz Krakowa, które zdecydowały o wprowadzeniu do przewozu pasażerów również taksówek, które miały za zadanie uzupełniać przewozy realizowane tramwajami i autobusami.

Pierwsze taksówki, jakie trafiły do Krakowa w lutym i marcu 1956 roku to były właśnie samochody marki Warszawa M20. MPK zyskało wtedy 25 takich pojazdów. Nie od razu wyjechały wozić pasażerów. Na przeszkodzie w szybkim uruchomieniu taksówek stanęły czynniki niezależne od przedsiębiorstwa: nie było odpowiedniej liczby kierowców, a także brakowało niezbędnych w taksówkach taksometrów – liczników odpowiednio naliczających opłaty i pozwalających rozliczyć eksploatację samochodu. Problemem był również brak miejsca, gdzie samochody mogłyby być naprawiane czy garażowane.

Co ciekawe pomimo tych problemów i braku możliwości skierowania taksówek do przewozu pasażerów, Warszawy nie stały beczynne. Na podstawie umów z MPK były wykorzystywane przez różne krakowskie instytucje. Cel dla jakiego zostały zakupione, a więc przewóz mieszkańców miasta stał się możliwy dopiero po ok. trzech miesiącach. Dokładnie 15 maja 1956 roku pierwsze trzynaście miejskich taksówek wyjechało na ulice Krakowa. Od samego początku wyróżniały się nowością i wyglądem, szczególnie na tle starych, często zaniedbanych innych taksówek należących do licznych spółdzielni. Do czasu sprowadzenia taksometrów kierowcy korzystali z odpowiednich tabel służących im do naliczania opłaty za

przejazd, postój, itp. Kolejne pojazdy marki Warszawa M20, po przeszkoleniu pracowników, wyjechały miesiąc później w czerwcu 1956 roku.

Miejskie taksówki obsługiwane przez MPK w Krakowie funkcjonowały do 1990 roku. Ich liczba wahała się od 60 do 100 sztuk w zależności od okresu. Oprócz samochodów Warszawa M20 eksploatowane były także samochody Wołga M21, Fiat 125, FSO 1500, Polonez 1500, Wołga Gaz 24 a także Dacia 1300.

Dane techniczne:

.....
Silnik benzynowy: M-20 50 KM, poj. 2100 ccm

Skrzynia biegów: 3-biegowa manualna

Napęd: tylny

Długość: 4665 mm

Szerokość: 1695 mm

Wysokość: 1640 mm

Nazwa wagonu pochodzi od miejsca produkcji – Waggonfabrik Wismar. To co wyróżnia ten prawie 100-letni wagon to jego budowa. Twórcy tego tramwaju już na początku XX wieku zaprojektowali w jego części środkowej niskopodłogowe wejście. To jedna z zaledwie kilku konstrukcji tego typu, w którym takie rozwiązanie wtedy zastosowano. Także wewnątrz wagonu zostało wykonane z dbałością o jak największy komfort jadących. Były tam miękkie siedzenia i chromowane elementy wyposażenia. Cała konstrukcja została wykonana z lekkich profili stalowych, połączonych nitami i wzmocniona drewnianym wypełnieniem. To gwarantowało lekkość tramwaju, a jednocześnie sprawiało, że wagon zyskiwał nowoczesny wygląd.

Produkcję wagonów wykonano w zakładach we Wrocławiu (tam powstało 15 tramwajów silnikowych) oraz w zakładach Niesky (Christoph & Unmack) i Wismar (Waggonfabrik Wismar), gdzie powstało po 10 wagonów doczepnych. Wszystkie zostały wyprodukowane dla Tramwajów Szczecińskich i tam kursowały aż do lat 70. XX wieku. W 1946 część z nich została przekazana do Poznania.

Dane techniczne:

.....
Długość: 10350 mm

Szerokość: 2200 mm

Wysokość: 3100 mm

Rozstaw: 3200 mm

Waga: 12 700 kg

Liczba miejsc siedzących: 30

Liczba miejsc stojących: 12

Warszawa M20

Seria: Pojazdy krakowskiego MPK

Wismar nr 506

Seria: Pojazdy krakowskiego MPK

